

Svoboda informací

Aktuální problémy

MVČR

Praha 8. prosince 2015

Oldřich Kužílek

Hlavní oblasti problémů

- Vymahatelnost
 - Povinné informace
 - Opakované použití informací, otevřená data
 - Metodika, statistiky, analýzy
 - Poradenství, kultivace veřejnosti, vzdělávání úředníků VS
 - Nové výzvy
-

vymahatelnost

Obstrukce

Kverulace (šikana)

Sankce

Výše úhrady (jako forma blokace
informace)

Obstrukce úřadů

- Více obdobných případů jako Blažek x MHMP, Maděra x Zlínský kraj, Pohůnek x Divišov
- „Zoufalé“ výroky nadřízených orgánů, např.: *"přístup povinného subjektu, kdy ignoruje závazný právní názor a dokonce již ustálený a několikrát zopakovaný shodný pohled soudů na věcně totožné případy, vyjádřený v judikátech krajských a nejvyšších soudů, je neudržitelný a nezákonný. Nadřízený orgán tak došel k názoru, že povinný subjekt staví své vlastní zájmy nad dodržování zákonného postupu..."*
- Lázně Bohdaneč – pokyn rady města

	vyjádření nadřízeného orgánu	datum
1	nepřezkoumatelnost, neboť zcela postrádá údaj o způsobu provedení testu veřejného zájmu	22.5.2012
2	nepřezkoumatelnost pro nedostatečné zdůvodnění	3.7.2012
3	povinný subjekt by se měl vypořádat s námitkou žadatele o postavení dotčených osob v souvislosti s jejich politickou angažovaností.	31.8.2012
4	Není prokázáno, že jde o veřejné prostředky. Dále se povinný subjekt vypořádá s otázkou, z jakých prostředků jsou poskytovány mzdy, odměny dotčených osob. Po tomto posouzení lze posuzovat v rámci testu proporcionality.	30.10.2012
5	Rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno. PS neprokázal převahu práva na ochranu osobních údajů a soukromí oproti právu na informace. V dalším by měl posoudit skutkový stav v souladu s vysloveným právním názorem odvolacího orgánu.	2.1.2013
6	povinný subjekt neuvedl nové skutečnosti, neprokázal převahu práva na ochranu osobních údajů a soukromí oproti právu na informace, tj. neprokázal důvody pro odmítnutí požadovaných informací.	18.3.2013
7	odvolací orgán zjistil, že povinný subjekt v novém opakovaném rozhodnutí se shodným výrokem o odmítnutí žádosti vyhotovil obsahově a textově shodné rozhodnutí, a to včetně jeho odůvodnění, aniž by se jakkoliv vypořádal s výhradami vyslovenými odvolacím orgánem v rozhodnutí předchozím. Nové rozhodnutí doplnil pouze o jediný odstavec - odkaz na uložení pokuty VSZ od ÚOOÚ. doplněnou argumentaci však nelze vzhledem k její obecnosti, bez uvedení konkrétních právních důvodů přezkoumat.	29.5.2013

Kverulace (Šikanózní výkon práva)

5 A 200/2010-36 z r. 2012

- žalobkyně v některých případech „(...) **šikanózně** zneužívá nástroje zakotvené zákonem o svobodném přístupu k informacím.
- V některých případech stěžovatelka nepochybně **nepostupuje s cílem dobrat se meritorního rozhodnutí**
- byť měla žalobkyně ve věci samé úspěch, je na místě jí **náhradu nákladů řízení nepřiznat** z důvodů hodných zvláštního zřetele dle 60 odst. 7 s.ř.s.

Kverulace (zneužití práva)

- Rozsudek 10 As 226/2014 (početnost, sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, opakování obdobných či zcela identických argumentů)
 - Rozsudek 8 As 55/2012 – 62 (pokud by měly za cíl poškodit legitimní zájmy, např. šikanovat, vydírat, vyprovokovat nenávist)
- velmi komplikovaný postup pro povinný subjekt, musí shromažďovat a precizně formulovat argumentaci

Povinné informace

- Zastarale stanovený okruh základních povinných informací
- Pro mnoho povinných subjektů jsou nezajímavé
- Vymahatelnost správného zveřejnění

Opakované použití informací

- Seznam.cz x MD (CHAPS) → vznik dalšího typu povinného subjektu (namísto neplatnosti smlouvy, případně povinnosti MD data mít)
- Katastr nemovitostí – poskytnutí dat pro cenové mapy
- Rejstřík trestů – data pro penologický výzkum
- Technické normy
- Není úplně implementována Směrnice – např. Úhrady za data z katastru, technické normy ad. překračují stanovené limity (není v souladu s čl. 6 bod 4 Směrnice)
- Není upraveno „opakované použití“ → nedojde k implementaci Směrnice na některé případy (ČÚZK, ČSÚ, Úřad pro normalizaci ad.)

Metodika, statistiky, analýzy

- Nemáme statistická data „z terénu“, tedy analýzu účinnosti z hlediska žadatelů
- Chybí posouzení zátěže soudů
- Neznáme počty žádostí, výroční zprávy nejsou kompatibilní, nemají metodiku (co je „žádost“), nevyhodnocují se
- Neznáme typologii odepírání ani typologii požadavků na informace
- Není přehled o aktivním zveřejňování (povinné informace)

Poradenství, kultivace veřejnosti, vzdělávání úředníků VS

- Ochránce – ročně asi do 10 případů práva na informace
- Otevřená společnost – asi 300 případů
- MV – asi 300 případů
- Oživení, Transparency int., Frank Bold
- Značná poptávka veřejnosti po poradenství – velký potenciál ke kultivaci, řešení problému na nejnižší úrovni
- Značný zájem samospráv i státních orgánů → potenciál předcházet sporům o informace

Role při vzniku legislativy

- Logika práva na informace zpravidla není zřejmá resortní legislativě
- Vadná úprava veřejných zakázek (nevychází z publicity veřejné správy)
- Nově problematické formulace v rozpočtových pravidlech (§ 18a zákona č. 218/2000 Sb.) a v Rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (zák. č. 250/2000 Sb.)

Nové výzvy

- regulace přístupu k Internetu, omezení informací kvůli terorismu, ochraně zdraví?
- Otázky cenzury na internetu (např. radniční periodika jsou přehledná, ale elektronické nástroje ne)
- V oblasti REUSE a otevřených dat – vznikne otázka odpovědnosti za správnost údajů

Návrhy

- **Obstrukce** → „informační příkaz“ nadřízeného orgánu (návrh novely 2012)
 - Nutno i vůči ÚSC
 - Problém v liniově řízených orgánech → jednotný nadřízený orgán
- **Kverulace** → návrh povinného subjektu nadř. orgánu k odmítnutí „*zjevně nerozumné*“ žádosti. Podmínkou je jednotný a nezávislý nadřízený orgán.

Návrhy

Povinné informace

- publikační schémata, navrhovaná povinným subjektem → jednotný nadřízený orgán
- zřetelný opravný prostředek proti nesplnění informační povinnosti (+ sankce)

Návrhy

Opakované použití

- Popis podmínek v publikačním schématu
- Formulářový dotaz jako forma žádosti
- Veřejný rejstřík (souč. § 5 odst. 5)
- Kompetence (vláda) nařídit zveřejnění „veřejného rejstříku“ jako součást publikačního schématu, vč. odkazu ve veřejném katalogu dat
- Úprava licenční odměny (limitovat ji bez ohledu na smlouvu)
- Definovat „opakované použití“ → implementovat i na ČÚZK, ČSÚ, Úřad pro normalizaci ad.)
- Nutná metodika, podpora → jednotný nadřízený orgán

Návrhy

Metodika, statistiky, analýzy

- Sjednocení metodiky výročních zpráv, automatizace rešerší (VZ jako otevřená data)
- Průzkum účinnosti z hlediska žadatelů (dotazníkové šetření)
- Identifikace nejčastějších problémů,
- jednotný nadřízený orgán, odborné pracoviště

Návrhy

Poradenství, kultivace veřejnosti, vzdělávání

- On-line poradenství pro žadatele, pro povinné subjekty
- Vytváření „kultury transparentnosti“
- odborné pracoviště

Návrh – rozšíření ÚOOÚ

Institucionální reforma

- Vznik druhého pilíře ÚOOÚ – rozšíření na Úřad pro ochranu osobních údajů **a informačních svobod**
- Jako menší část úřadu, s podobnými kompetencemi jako dosud,
- Doplnění kompetencí, např.
§ 29 odst. 1 c) „přijímá podněty a stížnosti na porušení zákona o ochraně osobních údajů **a zákona o svobodném přístupu k informacím** a informuje o jejich vyřízení,“

Návrh – rozšíření ÚOOÚ

V Infozákonu

Jednotný nadřízený orgán, řešící

- Opravné prostředky (případně jen zčásti)
- Informační příkaz
- Odmítnutí zjevně nerozumné žádosti (kverulace)
- Publikační schémata (vydání, řízení o nich)
- Sankce?
- Další uvedené kompetence

Malé změny

- Informační příkaz
- Reakce na Chaps – nevytvářet nový povinný subjekt, ale vyjasnit disposici s informacemi, případně doplnit §2/2 InfZ
- Dotčené osoby (vazba na „práva nabytá v dobré víře“)
- Formulářový dotaz jako žádost
- Žádost o metainformaci
- Výzva ke zúžení žádosti (vztah k mimoř. rozsáhlému vyhledávání)

Malé změny

- Mimořádně rozsáhlé vyhledávání – upřesnit
- Sankce
- V § 3 odst. 3 upřesnit definici informace tak, aby se zřetelněji vztahovala i na všechny fáze vzniku informace (přípravné informace),
- Krátké lhůty pro soudy při řízení o žádostech